

Molgula siphonalis

Druvsjöpung

Ordning: Stolidobranchiata, **Familj:** Molgulidae (kulsjöpungar), **Släkte:** *Molgula*, **Art:** *Molgula siphonalis* - druvsjöpung M.Sars, 1859 **Synonymer:**

Kännetecken

En liten solitär, äggformig art som sitter löst nedgrävd, och vars mantel ibland har så många och långa rothår att djuren ser "raggiga" ut.

En solitär och äggformig art som växer upprätt och blir på sin höjd drygt 2 cm lång. På mantelns yta finns flera långa utskott (rothår), som ibland bildar en tät ragg. På rothåren sitter ofta sandkorn, småsten, skalfragment, lerpartiklar och foraminiferer (skalamöbor). Manteln är tunn och något genomskinlig. Atrialsifonen, som är betydligt längre än munsifonen, är slät och saknar såväl rothår som påväxt. Den sitter mitt på djurets översida, medan den betydligt kortare munsifonen är förskjuten något framåt och åt sidan. När atrialsifonen är fullt utsträckt blir den så tunn och genomskinlig att man kan se muskelbanden i den. Helhetsintrycket kan därför bli att djuret liknar en havsborstmask som sticker upp ur en sandboll. Området runt sifonernas bas är oftast slätt och saknar såväl påväxt som rothår. Den stora skillnaden i sifonernas längd är karakteristisk för arten.

Inre anatomi: Gällkorgen har ungefär 15 större, grenade (bipinnata) mumentakler, varav en del kan vara mycket stora. Dessutom finns många mindre, ogrenade mumentakler. Gällkorgen har sju veck på vardera sidan, vilka vart och ett har 4-6 (hos äldre individer upp till 12) långsgående blodkärl. Gålspringorna är långsmala och kan vara lätt böjda. Flimmerorganet är hästskoformigt med öppningen mot vänster. Rygglisten är bred och slät, dvs. saknar flikar längs kanten. Första delen av tarmen är smal, andra delen av tarmslingan är lös, lätt böjd och tydligt "öppen". Den senare delen av tarmslingan ligger runt vänstra gonaden, medan den högra gonaden ligger precis ovanför den relativt stora och lätt böjda njursäcken. Varje gonad innehåller ett stort ovarium, på vilket det sitter många mindre testiklar. Magen är relativt kort och omgiven av tarmkörtlar. Analöppningen har en nedåtböjd och läpplik kant som sitter fast på gällkorgens utsida.

Utbredning och status

I Sverige förekommer druvsjöpung i Bohuslän (på Lophelia-revet i Säckén). Därifrån sträcker sig dess utbredningsområde vidare upp längs Norges kust till Vita havet och Svalbard samt västerut till Färöarna, Island, Grönland och de arktiska delarna av östra Nordamerika (söderut till Maine).

Jägerskiöld påträffade arten på en lokal i Säckénområdet, och därtill föreligger ett sentida troligt fynd i Kosterområdet.

Ekologi

Druvsjöpung sitter löst nedgrävd i bottenmaterialet, förankrad med sina rottrådar. Det förekommer också att den sitter fast på ett hårdare underlag, t.ex. ett skal i en lös grusbotten, med en liten del av undersidan. Den är solitär och sitter varken tillsammans med andra individer av den egna arten eller med andra arter. Arten lever på mjuka bottenar eller skalgrus på 30-100 meters djup (det största dokumenterade djupet är 300 m).

Hot

Eftersom arten är så dåligt känd är det svårt att uttala sig om eventuella hot

Åtgärder

Då hotbilden inte är klarlagd är det svårt att föreslå några specifika åtgärder. En ökad kunskap om arten, dess ekologi och status i svenska vatten är önskvärd

Övrigt

Namngivning: *Molgula siphonalis* M. Sars, 1859. Forhandlinger i Videnskabs-Selskabet i Christiania 1858: 65.

Etymologi: siphonalis = rörliknande; siphon (lat. av gr. siphon) = rör; suffixet -alis (lat.)

Uttal: [Mólgula sifonális]

Litteratur

Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Lansettfiskar-broskfiskar. Branchiostomatidae-Chondrichthyes. 2011. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Hansson, H. G. 1998. Sydskandinaviska marina flercelliga evertebrater utgåva 2. Länsstyrelsen Västra Götaland.

Författare

Thomas Stach & Hans G. Hansson 2011 (Kännetecken, Ekologi och Utbredning, bearbetad av Ragnar Hall, ArtDatabanken). Anna Karlsson (naturvårdsinformation).